

Noken Zastępuje Plastikowe Torby, Uwalnia od Śmieci

25 listopada 2022

Głos prezentujący światu Noken (Agidya'dokii) pojawił się w momencie, gdy planeta zmaga się z groźbą całkowitego zaśmiecenia plastikowymi odpadami. Data 3 lipca jest celebrowana jako Światowy Dzień bez Plastik (International Plastic Bag Free Day). Świadomość społeczna związana z masowym użyciem plastikowych toreb nie jest jeszcze dostateczna, podczas gdy zagrożenie konsekwencjami globalnego zaśmiecenia rośnie. Indonezja jest jednym z krajów, będących w tym zakresie w niechlubnej czołówce.

Według danych Stowarzyszenia Indonezyjskich Producentów Plastik (Asosiasi Industri Plastik Indonesia – INAPLAS) oraz Głównego Urzędu Statystycznego (Badan Pusat Statistik -BPS) Indonesia osiągnęła już wskaźnik 64 miliony ton odpadów rocznie. Pamiętajmy, że plastik potrzebuje tysiące lat, aby ulec rozkładowi.

W ramach kampanii podnoszącej świadomość, służącej zapobieganiu narastającemu problemowi zaśmiecenia planety, tradycyjne torby Noken zostały przedstawione UNESCO, jako pewnego rodzaju remedium zapobiegawcze. Zabiegi o uznanie toreb Noken przez UNESCO za dziedzictwo kultury oraz formę rozwiązania problemu zanieczyszczenia planety, w trosce o jej przyszłość, rozpoczęły się 4 grudnia 2012 roku w Paryżu, gdzie UNESCO ma swą siedzibę. Tam też przedstawiłem kilka punktów, dotyczących wielkiej odpowiedzialności, powiązanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, w ramach niematerialnego dziedzictwa ludzkości, zgodnie z Konwencją UNESCO z 2003 roku.

Rozpocząłem wielką pracę w listopadzie 2008 roku. Nie była ona oddzielona od moich studiów w ramach Programu Studiów w Dziedzinie Nauk Przyrodniczych (Program Studi Kajian Ilmu

Lingkungan), związanej z moimi studiami podyplomowymi (Pascasarjana Universitas Indonesia), jakie ukończyłem w roku 2006. Obiektem mojej pracy było zarządzanie i przepisy dotyczące ochrony środowiska naturalnego, lokalizacja źródeł zanieczyszczenia, pochodzących z działalności spółki PT Newmant w Minahasie, w Północnym Sulawesie (tytuł pracy: „Pengelolaan Hukum Lingkungan Hidup, Studi Lokasi Pencemaran PT Newmont Minahasa Sulawesi Utara”). Od 3 lutego 2007 jestem członkiem Stowarzyszenia Indonezyjskich Intelktualistów-Ekologów (Perwaku-Perhimpunan Cendekia Lingkungan Indonesia).

Chociaż wezwanie do zaprzestania wyrzucania plastiku w ramach kampanii „Światowego Dnia bez Plastiku” wydaje się czymś, co ma charakter formalny, to w gruncie rzeczy skrywa autentyczną esencję, bowiem śmieci jakie krążą w środowisku długo będą oddziaływały negatywnie w przyszłości.

Całkowicie się zgadzam i moje poglądy są spójne z wytycznymi władz Prowincji Papua i Papua Zachodnia, aby kontynuować tę ideę nie tylko w ten dzień. Należy nosić i używać torby Noken oraz nie rozrzucać plastikowych śmieci. Noken jest bowiem doskonałym narzędziem zastępującym plastikowe reklamówki.

Dla Papuasów Noken jest tożsamy z narodem Papui. Takie przekonanie panuje we wszystkich regencjach, miastach i w prowincjach: Papua i Papua Zachodnia. W czasie wdrażania Programu Nowych Regionów Autonomicznych (DOB Daerah Otonomi Baru) problem nadmiernego używania plastikowych torebek wielokrotnie się, a nawet doprowadził do wyparcia Noken. Dużą rolę na realia życia ma tu trwający konflikt pomiędzy Armią Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) a zintegrowanymi siłami indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri). Towarzyszy mu wzrost przypadków łamania praw człowieka. Niestety lokalne władze administracyjne nie poświęcają rozwiązaniu naszych problemów należytej uwagi, lecz contentują się zaproszeniami i apanażami ze strony władz centralnych w Dżakarcie. One z kolei nie czują się obciążone coraz to nowymi problemami z jakimi zmagają się prowincje

Papua i Papua Zachodnia.

W dziedzinie dążenia do zmniejszenia intensywności użycia toreb plastikowych dobrze byłoby, aby władze towarzyszyły nam w naszych wysiłkach i należycie nas wspomagały. Noken jest przyjazny środowisku i znakomicie zastępuje plastikowe torby. Człowiekiem, który go używa i propaguje jest Benhur Tomi Moro, dawny burmistrz Jayapury.

To on jako pierwszy pewnego poniedziałku podczas apelu Społecznej Służby Cywilnej Kraju (Aparatur Sipil Negara- ASN) miasta Jayapura pojawił się z Noken w studiu RR Jayapura. Powiedział wtedy, że oto właśnie UNESCO wpisało Noken do rejestru światowego dziedzictwa kultury; podkreślił, że Noken można używać jako „kosza na śmieci”, unikając bezrozumnego porzucania odpadów plastikowych, które niezwykle trudno ulegają rozkładowi. Noken jako wielofunkcyjny przedmiot podważa dominującą pozycję foliowych torebek jednorazowego użytku, stanowiących wielki problem w Papui.

Rozpocznijmy więc od zaraz, tak aby plastiku w naszym otoczeniu było coraz mniej. Kampania na rzecz używania Noken musi być stale kontynuowana. Dzięki temu nasze otoczenie się zmieni w następnych latach, a wtedy zobaczymy, że te przemiany są na naszą korzyść. W całej Indonezji rozmiary problemu zaśmiecenia plastikiem przybrały kolosalne formy.

Stosowanie Noken jako zamiennika plastikowych toreb jest niezwykle ważne, bowiem przyczynia się do zachowania natury, będącej naszym dziedzictwem. W ten sposób unikniemy zmierzania się z konsekwencjami lekceważenia problemu zaśmiecenia plastikiem na ziemi naszych przodków.

Od momentu, gdy Noken został wpisany na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO nie można już rozpatrywać tego zjawiska, jako oddzielnego od światowej kultury. Noken znalazł się na tej liście, ponieważ stanowi element realiów życia społeczności rzemieślników, pochodzących z 250 plemion,

będących spadkobiercami dziedzictwa przodków. Nie stało się to więc z polecenia władz centralnych, czy regionalnych. Nie stało się to poprzez zabiegi przebiegłych kierowników działu technicznego, ale w imieniu rzemieślników z siedmiu tradycyjnych obszarów plemiennych (tujuh wilajah adat), na jakie podzielona jest Papua Zachodnia.

Nominacja Noken jest autentycznym wkładem społeczności papuaskich rzemieślników w globalną kulturę. Tutaj nikt nie zabierał głosu w ich imieniu, ani żadni obserwatorzy życia społecznego, ani aktywiści, lecz papuaskie kobiety i mężczyźni tworzący Noken, w tym słynne ekskluzywne Noken, tworzone z orchidei (Noken Anggrek).

W związku z powyższymi prawdziwymi inicjatorami wyniesienia Noken na piedestał są kobiety, mężczyźni i dzieci z Papui. Noken uczestniczy i towarzyszy tradycyjnym zgromadzeniom papuaskim, chroni i wynosi na czoło twórców rękodzieł kultury, jako budowniczych przyszłości krajów należących do UNESCO.

Oto kilka kwestii które powinny być obiektem uwagi w dziedzinie światowej kultury:

1. Noken jest obiektem wpisanym na listę niematerialnego dziedzictwa ludzkości.
2. Noken to niejako drugie łono matki, kobiety, Matki Papuaskiej, będącej darem dla kobiet całego świata. To łono rodzi, dzięki niemu (jako „darowi serca”) dzieci dorastają, by tworzyć przyszłość.
3. Noken to torba wielofunkcyjna, stworzona z włókna roślinnego, które łatwo ulega biodegradacji. Kultywowanie tradycji jej użytkowania pomoże ocalić lasy i środowisko naturalne, dlatego jest to unikalny dar od Wyspy Papua dla całego świata.
4. Noken to płuca naszej jedynej, niezastąpionej planety, potrzebne pokoleniom w czasach obecnych, jak i tym, które

dopiero nadejdą.

5. Noken to niejako „przestrzeń”, „rozciągłość” Nowej Gwinei, która potrzebuje naszej uwagi, aby zostać ocalona.

6. Noken to ginące dziedzictwo tradycyjnych społeczności papuaskich. Zgodnie z Konwencją UNESCO z 2003 roku to zagrożenie jest niezwykle niepokojące, dlatego też potrzebne jest przekonywanie społeczeństwa do zachowywania tego dziedzictwa we wszystkich tradycyjnych obszarach plemiennych (Tujuh Wilayah Adat).

7. Noken to dziedzictwo kulturowe posiadające niekwestionowaną wartość, wiele funkcji i wymiarów w dziedzinie filozofii i rzemiosła, które zyskało na znaczeniu w kontrze do realizowanej polityki kolonialnej.

8. Noken to zbiornik światowego dziedzictwa kulturowego, mającego aprobatę współczesnych właścicieli tradycyjnych ziem plemiennych. Czerpanie bogactwa kulturowego, jak i z bogactw naturalnych Papui, często odbywa się w sposób nieetyczny i rabunkowy.

9. Noken to niejako wszystkie moce natury, łącznie z potencjałem zamieszkujących go ludów, teraz i w przyszłości.

10. Noken to każdy człowiek kultury reprezentujący kulturę tradycyjną, wraz z jej etyką i rzemiosłem, stanowiącymi całość kształt jego przestrzeni życiowej.

Aktywiści ekologiczni ostrzegają i prowadzą kampanię w ramach „Światowego Dnia bez Plastik” już długo, w celu ograniczenia bezmyślnego używania plastiku. Jest rozsądnym, aby ta kampania była nadal kontynuowana. Bezsensowne wyrzucanie plastiku potęguje zanieczyszczenie planety. Ten problem jest jak najbardziej aktualny również w Papui.

Autorstwo: Titus Pekei

Tłumaczenie: Rafał Szyborski

Źródło zagraniczne: SuaraPapua.com

Źródło polskie: WolneMedia.net i Free West Papua Campaign Poland

0 autorze

Titus Pekei – pomysłodawca przedłożenia Noken, jako obiektu dziedzictwa ludzkości UNESCO protestuje zarówno przeciwko stosowaniu koron z piór rajskiego ptaka (Burung Cenderawasih), a także przeciwko wykorzystywaniu tradycyjnych toreb „Noken” jako pamiątek z okazji XX. Narodowego Tygodnia Sportu Indonezji (Pekan Olahraga Nasional – PON XX Papua).